

HET ONTSTAAN DER DILUVIALE GRONDEN IN NEDERLAND.

DOOR

DR. H. BLINK.

Wanneer men de oostelijke streken van ons vaderland of de hooge terreinen van Gaasterland, het Gooi of elders bezoekt, valt reeds bij den eersten oogopslag een groot verschil tusschen deze landschappen en die van het lage Holland op te merken. Men verhaalt dat koning Lodewijk, toen hij van Holland naar het Loo reisde, zeide: „La terre commence au Bildt”.

Die uitdrukking is zeer verklaarbaar. Vooral in het begin dezer eeuw, toen vaste steenwegen nog tot de uitzonderingen behoorden, toen het reizen langzaam ging en aanleiding gaf het land beter te leeren kennen dan thans, nu men, in een coupé opgesloten, geheele provinciën binnen enkele uren of soms minuten doorvliegt, vooral toen moest een dergelijke verzuchting wel aan den reiziger ontsnappen, als hij den vasten zandgrond onder de voeten kreeg.

Het Hollandsche 1) en Friesche landschap langs de zee is laag en effen als eene watervlakte, waar de verre voorwerpen bijna regelmatig achter de ronding der aardoppervlakte wegzinken. Doch in het oosten van Utrecht, in Gelderland en elders in de oostelijke streken van ons land, vindt men afwisselende, golvende terreinen, hier tot ware heuvelrijen gevormd, daar met lengtevalleien doorsneden, door welke de kleine rivieren hare kronkelende stroombanen te midden van de zoomen der groengronden openhielden.

In Holland bestaat voor een groot gedeelte de bodem uit eene weeke, slibberige massa, golvend als eene halfvloeibare, taaie brij, wanneer eenig zwaar lichaam er over bewogen wordt. Geen huis kan men op dien onvasten grondslag bouwen, doch door lange palen moet men den stevigen ondergrond trachten te bereiken, om hierdoor den gebouwen een vast fundament te verzekeren.

Geheel anders is het in de streken, waar volgens koning Lodewijk het land bevindt. Hier vindt men den vasten grond, die in Holland eerst door ongeveer 10 meter lange heipalen kan bereikt worden, aan de oppervlakte. Het is zand, op vele plaatsen met kleine steentjes of grint vermengd, dat hier den bodem uitmaakt.

Gaat men dezen bodem nader onderzoeken, dan ontdekt men zoo hier en daar meer of minder uitgebreide leemlagen op eenige diepte onder de oppervlakte. Men behoeft slechts op de Veluwe, op de heiden in het oosten van Overijsel en Gelderland, in Drente en elders eenige voeten in den grond te graven, om die leemlaag te bereiken. En daarbij bemerkt men dan, dat

1) Wij laten de duinen buiten rekening.